

معرفی مدل یک بانک اطلاعاتی برای راه اندازی سیستم اطلاعاتی لرزه‌ای

علیرضا علومی / امیر منصور فرهد، اعضای هیأت علمی پژوهشکده زلزله‌شناسی پژوهشگاه

۱- چکیده

بررسی و پردازش حجم وسیعی از داده‌های لرزه‌ای، بایگانی و نگهداری آنها تنها در قالب یک سیستم اطلاعاتی (IS) میسر است. با بکارگیری چنین سیستمی، نمایش وابستگی اطلاعات و امکان دسترسی به آنها توسط کاربران و استفاده‌کنندگان نیز به صورتی سریع‌تر و آسانتر قابل اجرا خواهد بود.

در چنین سیستمی، از یک طرف داده‌ها باید بر اساس ویژگی‌هایشان از قبیل حجم، نوع و میزان نیاز به دسترسی بررسی شوند و از طرف دیگر، میزان ارتباط آنها با یکدیگر مشخص گردد تا بتوان مدل جامعی برای آن تهیه کرد.

در این مطالعه سعی شده است در مورد یک سیستم اطلاعاتی لرزه‌ای که قابلیت الگوبرداری برای داده‌های شتابنگاری هم دارد، در قالب تهیه یک مدل بانک اطلاعاتی که هسته و قسمت اصلی یک سیستم اطلاعاتی می‌باشد، روشنی بیان شود. داده‌های ذخیره‌شده در این بانک اطلاعاتی لرزه‌ای، عبارتند از:

۱- اطلاعات مربوط به شبکه و ایستگاهها؛

۲- فیلترهای اعمال شده بر روی داده‌های دریافت شده و تجهیزات مستقر در ایستگاهها؛

۳- اطلاعات مربوط به یک رویداد لرزه‌ای و بایگانی آنها؛
۴- شیوه پردازش یک رویداد و نتایج حاصل از آن.
با بررسی داده‌های مربوط به هر کدام از این چهار بخش، هر یک از آنها با کمک نمودار (ERM) Entity Relationship Model مدلسازی می‌شوند و در نهایت ادغام (link) آنها با یکدیگر مدل کامل یک بانک اطلاعاتی لرزه‌ای را تشکیل می‌دهد. با در دست داشتن این مدل، راه اندازی یک سیستم اطلاعاتی امکانپذیر خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: سیستم اطلاعاتی، اطلاعات لرزه‌ای، جمع‌آوری داده‌های لرزه‌ای، مدل بانک اطلاعاتی لرزه‌ای

۲- مقدمه

ایران کشوری زلزله‌خیز است که همواره رویدادهای بزرگ و ویرانگر با تلفات و خسارات قابل توجهی را تجربه نموده است. آشنایی بیشتر با این پدیده طبیعی و پی بردن به علت وقوع و ویژگیهای آن از نظر علمی می‌تواند در کاهش خطرهای ناشی از وقوع زلزله مؤثر باشد. درک بهتر پدیده زلزله تنها بر اساس داده‌های واقعی ناشی از خود آن میسر است. از این رو، شبکه وسیع لرزه‌نگاری و سیستمی برای حفظ،

نگهداری و استفاده از داده‌های آن برای انجام تحقیقات ذی‌ربط و کاهش تلفات و خسارات احتمالی در آینده بسیار ضروری می‌باشد.

زلزله‌شناسی به عنوان یکی از شاخه‌های علم ژئوفیزیک براساس داده‌هایی موسوم به لرزه‌نگاشتها بنا گردیده که در واقع جنبش‌های مکانیکی ثبت شده زمین می‌باشند. ثبت داده‌های زلزله در گستره وسیعی از فرکانس‌ها انجام می‌شود. امواج پیکری زمین لرزه‌های منطقه‌ای - محلی فرکانس‌هایی در گستره یک تا چند ۱۰ هرتز را نشان می‌دهند. در مورد زمین لرزه‌های دور این گستره به طور تقریبی ۰/۱ تا ۱ هرتز می‌باشد. امواج سطحی گوشته بالایی، فرکانس‌هایی در محدوده ۰/۱ تا ۰/۱۰ هرتز دارند [۱]. همچنین دامنه امواج دریافت شده از زمین لرزه‌های کوچک و بزرگ بسیار متفاوت می‌باشد.

نگهداری این اطلاعات در قالب یک سیستم اطلاعاتی علاوه بر مزایا و کاربردهایی که در زمینه تحقیق و مطالعه پدیده زلزله و انواع دیگر رویدادهای لرزه‌ای مانند انفجار، رانش زمین و غیره می‌تواند داشته باشد، در بخش مدیریت بحران نیز می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. از آنجاکه هر بحران، ویژگی‌های خاص خود را دارد، داشتن اطلاعات و تحلیل تجربیات وقایع گذشته حائز اهمیت ویژه‌ای است. نقش اطلاعات پیش از بروز و یا هنگام وقوع هر بحران، هشدار سریع برای جلوگیری از وضعیت غیرقابل کنترل می‌باشد. با داشتن یک سیستم اطلاعاتی می‌توان با گسترش آن برای اعلام هشدار هنگام وقوع زلزله و ذخیره کردن اطلاعات جانبی از جمله خسارات و نحوه عمل پس از وقوع یک زلزله در برخورد با این نوع بحران آماده‌تر بود.

در زمینه پیش بینی وقوع زلزله نیز داشتن بانک اطلاعاتی نیز یک ضرورت می‌باشد؛ چراکه کمک گرفتن از وقایع گذشته یکی از راه‌هایی است که می‌توان نحوه بروز این پدیده را

پیش بینی کرد؛ بنابراین با متمرکز کردن اطلاعات در یک مکان و دسته‌بندی اصولی آن به طریقی که گسترش آن و نحوه استخراج اطلاعات از آن بسیار ساده و آسان باشد، مهمترین قابلیت یک سیستم اطلاعاتی می‌باشد.

۳ - اطلاعات مربوط به شبکه و ایستگاهها

پیش از دهه ۱۹۶۰ میلادی، ثبت رویدادهای لرزه‌ای در ایستگاههای لرزه‌نگاری به طور مستقل انجام می‌شد و در یک کشور یا منطقه جغرافیایی تأخیر زیادی بین زمان ثبت و پردازش در مرکز اصلی جمع آوری داده‌ها وجود داشت. پس از این زمان، ابتدا شبکه‌های کوچک محلی که فاصله بین ایستگاههای آن در حد چند کیلومتر بوده و برای مطالعه خرد زمین لرزه‌ها نصب می‌شدند از طریق ارتباط رادیویی امکان یافتند تا به صورت هم‌زمان به ارتباط و انتقال اطلاعات پردازند. ثبت داده‌ها نیز در ابتدا به صورت آنالوگ انجام می‌شد که پس از سالها به رقمی تبدیل شد. در حال حاضر، پیشرفتهای سریع در علم الکترونیک این امکان را فراهم کرده است تا شبکه‌های موجود به صورت محلی، ناحیه‌ای و حتی جهانی با یکدیگر در ارتباط باشند و به تبادل و ذخیره‌سازی اطلاعات پردازند.

بهترین مثال در این مورد، شبکه لرزه‌نگاری جهانی GSN&FDSN است که با برقراری ارتباط بین شبکه‌های بسیاری از کشورها، اکثر مناطق لرزه‌خیز جهان را تحت پوشش قرار می‌دهد (شکل ۱). این در حالی است که هر یک از این شبکه‌ها نیز به طور مستقل به کار خود ادامه داده و به گزارش زمین لرزه‌ها و بایگانی داده‌ها مبادرت می‌ورزند. به طور کلی شبکه‌های لرزه‌نگاری به سه دلیل نصب و راه‌اندازی می‌شوند:

۱- گزارش و اعلام وقوع زمین لرزه‌ها؛

۲- مطالعات لرزه‌خیزی مناطق مختلف؛

۳- تحقیق بر روی ساختار لایه‌های درونی زمین.

از آنجاکه برای تعیین محل رویدادهای لرزه‌ای معمولاً به داده‌های حداقل سه ایستگاه لرزه‌نگاری نیاز می‌باشد، هر شبکه حداقل از سه ایستگاه با سیستم زمانی منطبق بر یکدیگر تشکیل می‌گردد. برای تعیین محل رویدادها نیز در هر منطقه، از مدل‌ها و پارامترهای متفاوتی استفاده می‌شود. در شبکه‌های جدید لرزه‌نگاری معمولاً ثبت داده‌ها به دو صورت پیوسته (Contionus) و یا چکانشی (Trigger) انجام می‌شود که مورد اول شامل داده‌های همه ساعات در طول یک شبانه روز و مورد دوم تنها برای رویدادهای لرزه‌ای براساس الگوریتم‌های مختلف شامل تاریخچه زمانی رویداد کمی قبل و مدتی پس از وقوع آن است.

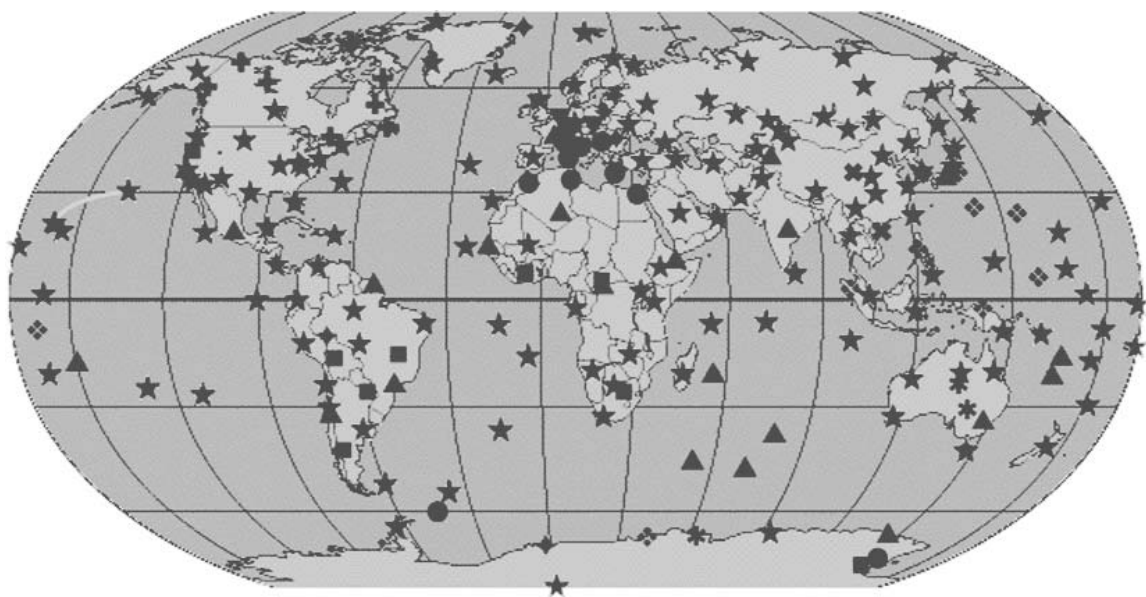
از داده‌های ثبت شده در ایستگاهها علاوه بر پارامترهای چشمه زمین لرزه می‌توان برای تعیین مکانیزم رویداد (SMC)، پارامترهای صفحات گسلی (FPS) و یا حل تانسور گشتاور لرزه‌ای (MTS) را محاسبه نمود. اطلاعات مربوط به

ایستگاههای یک شبکه لرزه‌نگاری را می‌توان به دو دسته ثابت و متغیر تقسیم نمود:

اطلاعات ثابت شامل مواردی مانند موقعیت جغرافیایی، طریقه نصب و راه‌اندازی ایستگاه و غیره می‌باشد که بندرت تغییر یافته و تنها ممکن است پس از مدتی به‌روز شود.

اطلاعات متغیر شامل داده‌هایی است که به‌صورت مستمر در ایستگاه به ثبت رسیده و اطلاعات دیگری همانند زمان رسید فازهای مختلف لرزه‌ای و یا دامنه آنها (Amplitude) از روی آنها استخراج و ذخیره می‌گردد.

نمودار (۱) نمایانگر مدلی اطلاعاتی است که برای ذخیره داده‌های دسته‌بندی شده مربوط به ایستگاههای لرزه‌نگاری مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این نمودار نحوه ارتباط داده‌های مربوط به ایستگاهها توسط نمودار (ERM) نمایان می‌باشد [۳ و ۴]. هر چهارگوش در این نمودار نمایانگر یک واحد اطلاعاتی (Entity) می‌باشد و ارتباط آنها با یکدیگر (Relationship) توسط خطهای میان واحدها مشخص شده‌اند. در راهنمای

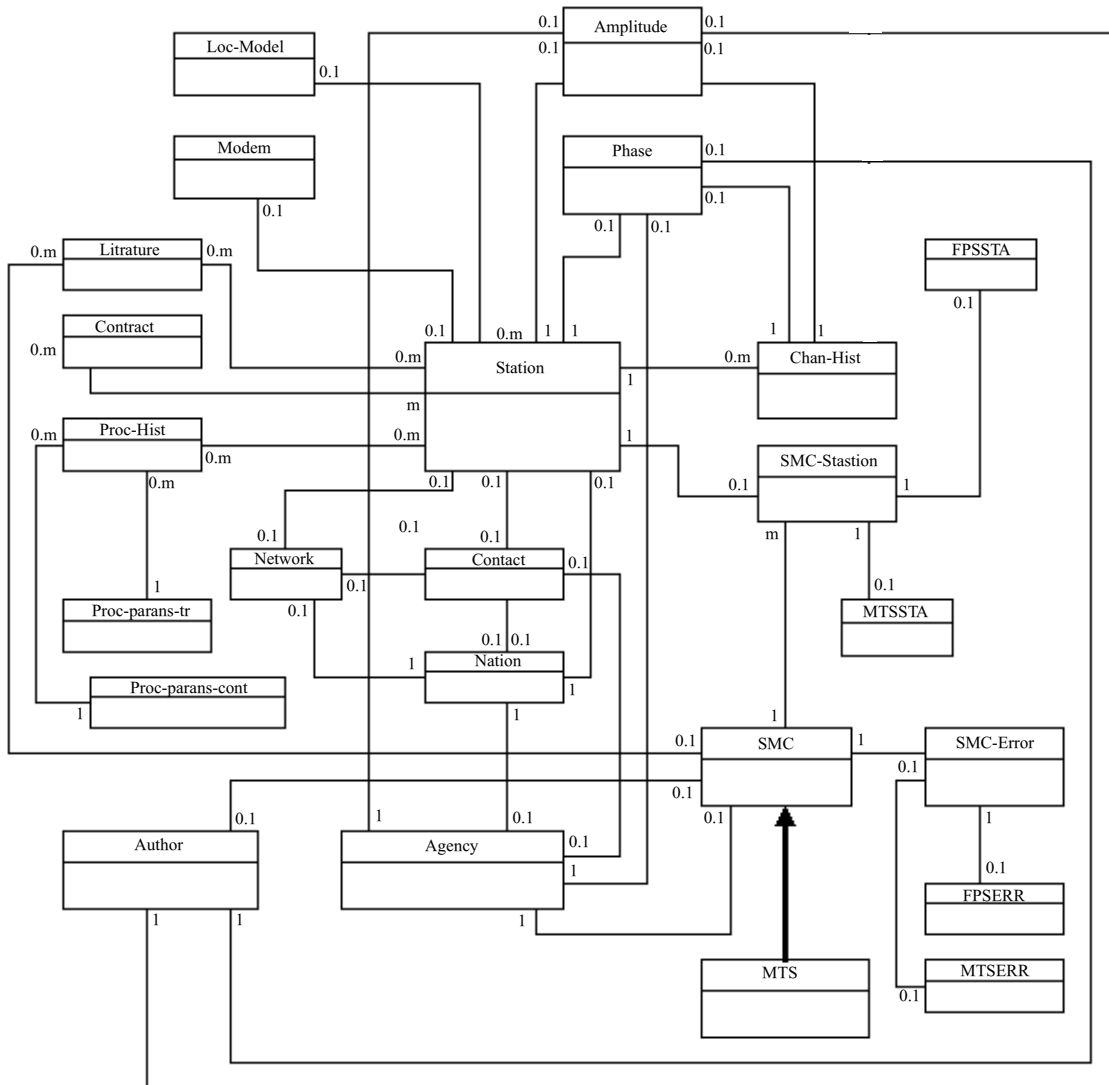

IRIS-GSN   فرانسه   ژاپن   ایتالیا   آلمان   چین   استرالیا   آمریکا   کانادا   سایر

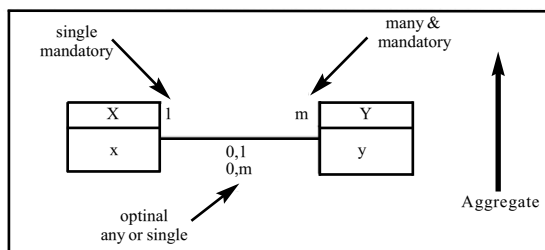
شکل (۱): توزیع جغرافیایی ایستگاههای شبکه لرزه‌نگاری جهانی GSN&FDSN که بسیاری از کشورهای جهان در آن سهیم می‌باشند [۲].

بودن و تعدد داده‌های مربوط به هر واحد به صورت "m" نمایش داده شده است. با این مطالعه، اطلاعات مورد نیاز برای نگهداری داده‌های مرتبط با ایستگاهها را می‌توان در قالب واحدهای مشخص شده جمع‌آوری کرد (جدول ۱).

ERM زیرشکل، نحوه این ارتباط بین دو واحد (Entities) نمایش داده شده است. به عنوان مثال، با فرض نصب ایستگاه لرزه‌نگاری در یک کشور این رابطه اجباری با "1" مشخص شده است و برای هر ایستگاه می‌تواند مستندات داشته باشد که اجباری نبودن و تعدد آنها نیز با "0,m" مشخص و اجباری

نمودار (۱): مدل اطلاعاتی مربوط به شبکه و ایستگاههای لرزه‌نگاری

SMC: Source Mechanisms
 MTS: Moment Tensor
 SMC: Fault Plane Solution

راهنمای ERM برای مدل اطلاعاتی نمودارهای (۱، ۲، ۳ و ۴)

جدول (۱): شرح واحدهای مشخص شده برای نمودار ۱

Station, Network	اطلاعات مربوط به ایستگاه و شبکه‌های لرزه‌نگاری
Nation	کشوری که ایستگاه در آنجا مستقر می‌باشد.
Agencies	آژانس‌هایی که شبکه‌ها را مانیتور می‌کنند.
Contract	اطلاعات مربوط به طریقه تماس با ایستگاه و شبکه
Contract	اطلاعات مربوط به قرار دادهای مرتبط با ایستگاه
Location-Model	مدل تعیین محل برای ایستگاه
Processing-History	تاریخچه و چگونگی کارکرد ایستگاه
Processing-Parameters-Trigger	چگونگی کارکرد ایستگاه وقتی که چکانشی داده‌ها را ضبط می‌کند
Processing-Parameters-Continuous	چگونگی کارکرد ایستگاه وقتی به‌طور دائم ضبط می‌کند
Literature	مستندات
Channel-History	تاریخچه اطلاعات درباره کانال‌های استفاده شده جهت ضبط و انتقال
Phase, Amplitude	فاز و دامنه رویداد ثبت شده
Author	گزارشگر و ثبت‌کننده اطلاعات
Modem	مودم مربوط در ایستگاه برای انتقال اطلاعات
SMC: Source mechanisms, fault plane solutions	مکانیزم چشمه، حل ساز و کار
SMC_Station: Station used for determining source mechanisms	ایستگاه مورد استفاده برای تعیین مکانیزم چشمه
MTS: Moment tensors of hypocenter	تانسور گشتاور کانون
SMC Errors	خطاهای محاسبه
FPSERR, MTSERR Error of fault plane solutions and moment tensor components	خطاهای حل ساز و کار و مؤلفه‌های تانسور گشتاور
MTSSTA, FPSSTA Flags controlling computation of moment tensor and Parameters controlling fault plane solution	نشانه‌های کنترل‌کننده محاسبات حل ساز و کار و پارامترهای تانسور گشتاور

ثبات که به‌صورت آنالوگ یا رقمی کار خود را انجام داده ثبت می‌شوند. دستگاههای ثبت در سیستم‌های قدیمی توسط امواج رادیویی (RF) و در سیستم‌های جدید به کمک GPS تنظیم زمانی می‌شود.

از آنجا که سیگنال‌هایی که در ایستگاهها به ثبت می‌رسند با جنبش واقعی زمین تفاوت فاحشی داشته و سیستم ثبت‌کننده همانند فیلتری محتوای سیگنال امواج لرزه‌ای را تغییر می‌دهد، لازم است قبل از پردازش داده‌ها، بر روی آنها تصحیح دستگاهی به عمل آید تا به‌صورت تقریبی جنبش واقعی زمین برای تعیین پارامترهای چشمه و بخصوص بزرگی رویداد، تخمین زده شود.

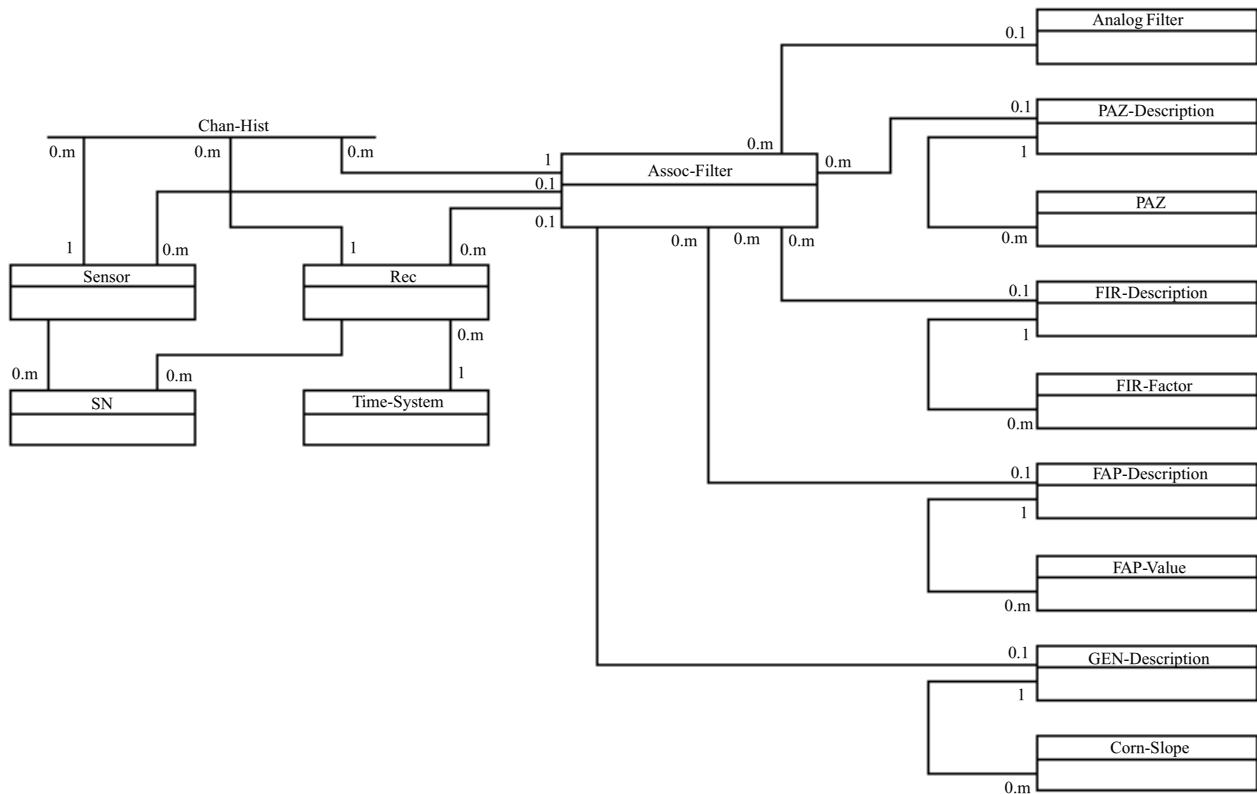
۴- اطلاعات مربوط به تجهیزات مستقر در ایستگاهها و فیلترها

این اطلاعات شامل مشخصات و نوع حس‌گرها (Sensor) و دستگاههای ثبت (Recorder) و تجهیزات جانبی آنها می‌باشد. نکات اصلی در مورد حس‌گرها عبارتند از:

- ۱- نوع حس‌گر (لرزه‌سنج - شتاب‌سنج)؛
  - ۲- تعداد مؤلفه‌های حس‌گر؛
  - ۳- حساسیت و گستره دینامیکی حس‌گر؛
  - ۴- گستره فرکانسی عملیاتی حس‌گر.
- اطلاعات پس از دریافت از طریق حس‌گر توسط سیستم

(۲) واحدهای مشخص شده برای جمع آوری اطلاعات برای تجهیزات، فیلترها و داده‌های مربوط به آنها را که می‌توانند استفاده شوند، نشان داده شده است. ارتباط میان نمودار (۱) و (۲) توسط واحدی که در چهارگوش نمی‌باشد (Chain-Hist) نمایان شده است. جدول (۲) شرح واحدهای مشخص شده در نمودار (۲) می‌باشد.

بدین منظور، پاسخ فرکانسی سیستم ثابت به طرق مختلف بازسازی و اعمال می‌گردد که از جمله این روشها می‌توان به FAP (فرکانس - دامنه - فاز تابع پاسخ)، PAZ (صفر و قطب تابع انتقال)، فیلتر FIR و ... اشاره نمود. بیشتر اطلاعات در این بخش از نوع داده‌های ثابت بوده که در فواصل زمانی طولانی ممکن است تغییر یابند. در نمودار

نمودار (۲): مدل اطلاعاتی مربوط به فیلترهای گوناگون برای اعمال پاسخ دستگاهی سیستم ثبت کننده موجود در ایستگاههای لرزه نگاری

جدول (۲): شرح واحدهای مشخص شده برای نمودار ۲

Sensor	اطلاعات در مورد حسگر مربوطه در هر یک از ایستگاهها
Recorder	اطلاعات مربوط به رکورد استفاده شده توسط حسگر
Time System	اطلاعات مربوط به سیستم زمانی مورد استفاده در ایستگاه
Serial Number (SN)	اطلاعات در مورد کد دستگاهها
Associate Filter	اطلاعات ارتباطی بین فیلترها، رکورد و حسگر
Analog Filter	فیلترهای مورد استفاده توسط رکوردرها که عبارتند از:
PAZ Description and value:	Poles and Zeros
FIR Description and Factor:	Finite Impulse Response
FAP Description and value:	Frequency, Amplitude and Phase
Gen-Description:	Generic Response and Generic Description
Corn-Slope:	Corner Frequency slope above Corner

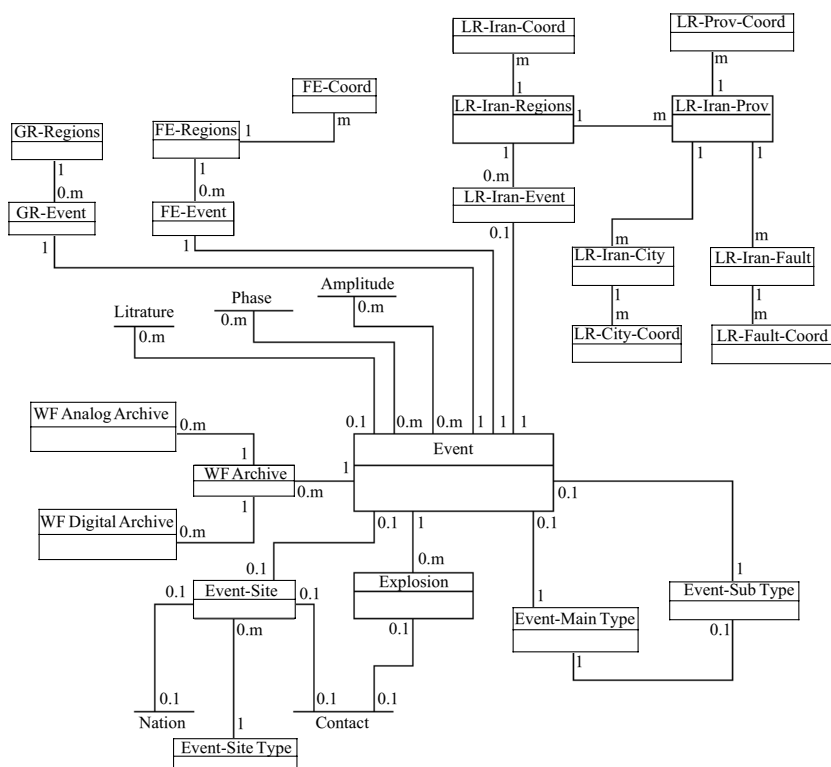
۵- اطلاعات مرتبط با یک رویداد لرزه‌ای

می‌توان انجام داد و یا می‌توان از تقسیم‌بندی بر اساس استانها استفاده کرد. به هر حال، در مدل اطلاعاتی ارائه شده برای این منظور واحد مشخص در نظر گرفته شده است.

پس از تعیین پارامترهای اولیه زمین لرزه، این اطلاعات به همراه نگاهت (شکل موج) بایگانی می‌شود. با توجه به میزان اطلاعات ورودی، پردازش خودکار ممکن است چند بار تکرار گردیده و در نهایت توسط فرد متخصصی مورد تجدید نظر قرار گیرد. اطلاعات پردازش شده را می‌توان برای انجام کارهای جانبی از جمله اطلاع‌رسانی به سیستم‌های جانبی برای استفاده و گزارش فرستاد. واحدهای مشخص شده برای مراحل پردازش و بایگانی یک رویداد لرزه‌ای در یک شبکه لرزه‌نگاری در نمودار (۳) و شرح آنها در جدول (۳) نمایش داده شده است. واحدهای مشخص شده که در چهارگوش نیستند نشانه واحدهایی می‌باشند که در نمودار (۱) نشان داده شده است.

پس از وقوع یک رویداد لرزه‌ای و ثبت آن در ایستگاههای لرزه‌نگاری، داده‌ها از طریق ارتباط رادیویی، ماهواره‌ای و یا طرق دیگر به مرکز پردازش انتقال می‌یابند. در شبکه‌های جدید لرزه‌نگاری معمولاً پردازش اولیه به صورت خودکار انجام می‌شود. بر این اساس، پارامترهای چشمه‌های لرزه‌ای شامل زمان، مختصات رومرکز، عمق، بزرگا و اطلاعات جانبی دیگری از قبیل فاصله تا نزدیکترین شهر، گسل لرزه‌زا و نوع رویداد و غیره تعیین می‌گردد.

برای تشخیص اینکه رویداد لرزه‌ای در چه ناحیه‌ای به وقوع پیوسته از تقسیم‌بندی‌هایی استفاده می‌شود که توسط گوتنبرگ و ریشتر [۵] ارائه شده و توسط فلین و انگدال تکمیل گردیده است [۶ و ۷]. بر این اساس، کره زمین به پنجاه منطقه لرزه‌ای تقسیم شده که خود آنها نیز شامل ۷۲۸ زیر ناحیه می‌باشد. برای ایران نیز این قسمت بندی را در هر مقیاس لازم

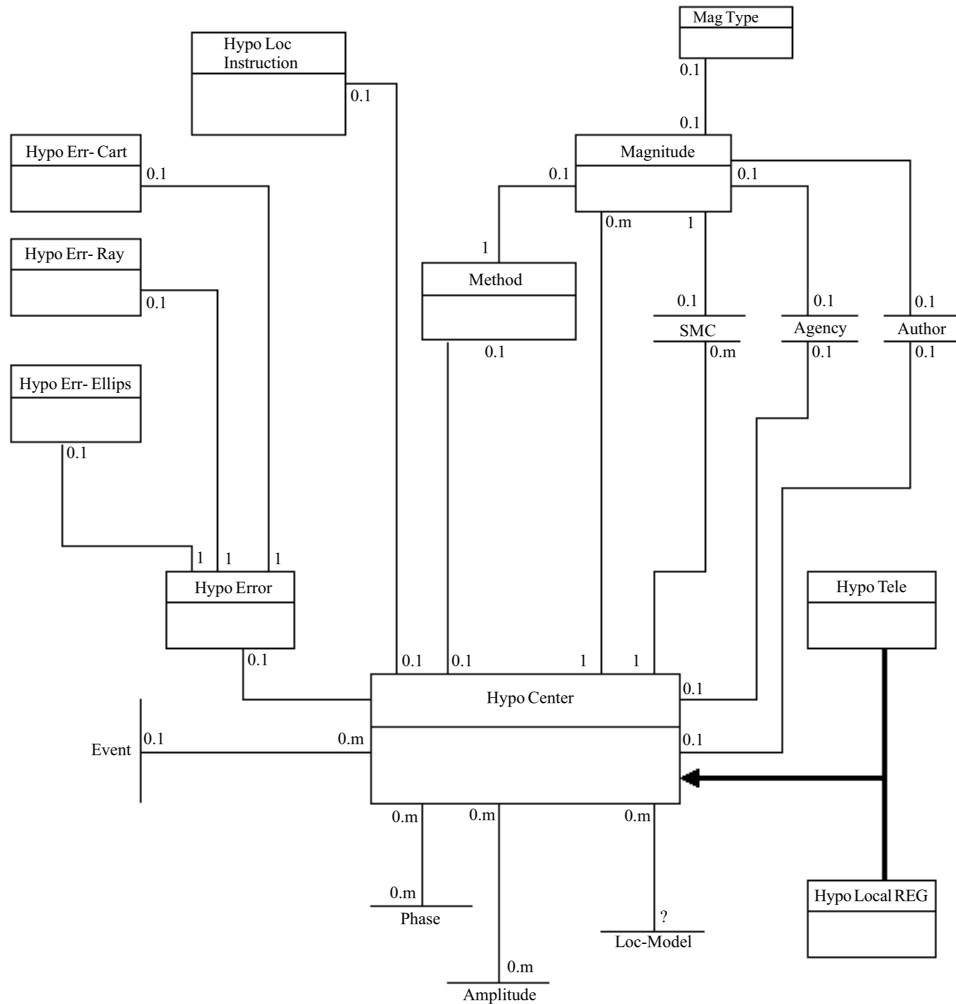
نمودار (۳): مدل اطلاعاتی مربوط به چگونه دسته‌بندی رویدادها از نظر توزیع جغرافیایی و مکانیزم ایجاد آنها

۶- پردازش اطلاعات و تعیین پارامترهای کانونی یک رویداد

پارامترهای چشمه زمین لرزه شامل محل، بزرگی در مقیاس مختلف و مکانیزم رویداد، مهمترین موارد مورد نظر در سیستم اطلاعاتی می باشد. این داده ها با توجه به اینکه ممکن است توسط مراکز تحقیقاتی و شبکه های لرزه نگاری مختلفی برای یک رویداد تعیین گردد با ذکر نام مرجع و مدل مورد استفاده برای تعیین محل و سایر موارد مهم مانند مقدار خطا و روش استفاده شده برای تعیین محل رویداد و بزرگی آن، ضبط و بایگانی می گردد. موارد ذکر شده به اختصار در نمودار (۴) و شرح آنها در جدول (۴) نمایش داده شده است.

جدول (۳): شرح واحدهای مشخص شده برای نمودار ۳

اطلاعات در مورد یک رویداد	Event
اطلاعات در مورد محل و نوع محل رویداد	Event Site, Event Site Type
اطلاعاتی در مورد نوع دسته بندی شده رویداد	Event Main Type, Event Sub Type
اطلاعات مورد نیاز در مورد یک انفجار	Explosion
اطلاعات مربوط به یک گسل و مشخصات جغرافیایی آن	LR_Iran_Fault, LR_Fault-Coordinates
محل رویداد در قسمت بندی Gutenberg-Richte	GR-Event
محل رویداد در قسمت بندی Finn-Engdehl	FE-Event
مناطق طبق قسمت بندیها	GR-Regions, FE-Regions
مختصات جغرافیایی قسمت بندیها	FE-Coordinates
محل رویداد در قسمت بندی نقاط ایران	LR-Iran-Event
قسمت بندی ایران	LR-Iran-Province
شهرهای مختلف ایران	LR-Iran-City
مختصات شهرها و قسمت بندیهای ایران	LR-city-Coordinates, LR-Prov-Coordinates
طریق نگهداری نگاشتها	Wave Form Archive
بایگانی نگاشت آنالوگ	WF Analog Archive
بایگانی نگاشت رقمی	WF digital Archive

نمودار (۴): مدل اطلاعاتی مربوط به چگونگی ذخیره پارامترهای کانونی رویدادها و خطاهای مربوطه براساس گزارش مراجع مختلف

جدول (۴): شرح واحدهای مشخص شده برای نمودار ۴

Hypo Center	مرکز کانونی یک رویداد
Hypo Tele Hypo Local Region	دور و نزدیک بودن مرکز کانونی
Hypo-Error Hypo Error-Cart Hypo Error-Ray Hypo Error-Elips	خطای تعیین مرکز کانونی در سه نوع کارتیزن، بیضی و راه دور (P)
Method Hypo-Location Instruction	روش و پارامترهای استفاده شده در تعیین مرکز کانونی
Magintude Magnitude Type	بزرگی و نوع یک رویداد

4. Terry, Halpin. (2001). Information modeling and relational databases: From conceptual analysis to logical design, Morgan Kaufmann Series in Data Managment Systems.

5. Gutenberg, B., Richter, C.F. (1954). *Seismicity of the Earth*. Princepton university press, Princepton: New Jersey.

6. Flinn, E.A. Engdahl, E.R. (1965). A proposed basis for geographical and seismic regionalization, Rev. *Geophys.* 3, 123-149.

7. Flinn, E.A., Engdahl, E.R., Hill, A.R. (1974). Seismic and geographical regionalization. *B.S.S.A.*, 64, No, 2, a771-993. ◀

۷- نتیجه گیری

در این نوشتار با معرفی یک سیستم اطلاعات لرزه‌ای، مراحل مختلف جمع آوری داده‌ها شامل ثبت در ایستگاه تا بایگانی نهایی پارامترهای لرزه‌ای بیان گردید. با بکارگیری این مدل، یک سیستم اطلاعاتی لرزه‌ای را که لازمه آن داشتن یک بانک اطلاعاتی جامع می‌باشد، راه‌اندازی کرد. با داشتن چنین سیستمی دسترسی به اطلاعات برای انجام اهداف مختلف سریع و آسان خواهد بود؛ چراکه مدل (نقشه) و طریقه نگهداری و دسترسی به آنها آشکار می‌باشد. همچنین با بکارگیری این سیستم می‌توان کلیه واکنشهای لازم پس از وقوع یک رویداد را طراحی و اجرا نمود. این مدل برای راه‌اندازی سیستم اطلاعاتی شبکه لرزه‌نگاری پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله بکار گرفته و اجرا شده و در حال استفاده می‌باشد.

۸- مراجع

1. Aki, k., Richards, P. (1980). Quantitative Seismology. W.H. Freeman, San Francisco.
2. IRIS website:
<http://www.iris.edu/about/GS/map-fdsm.html>
3. Andreas Meier. (1991). Relational databases: eine Einfuehrung fuer die Praxis. Springer-Verlag Berlin.